

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2016. (VII. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Stumpf István* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.13.438/2014/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 22.Bf.7587/2015/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó igazolt jogi képviselője útján az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságon.
- [2] Az indítványozó mint magánvádló, jogi képviselője útján a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz (a továbbiakban: PKKB) 2013. december 19. napján érkezett beadványában feljelentést terjesztett elő P. R. ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége, valamint a Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütköző becsületsértés vétsége miatt.
- [3] A feljelentés első része a hír24 internetes hírportálon P. R. 2013. november 14. napján megjelent cikkére, a második része a P. R. által 2013. november 16. napján a Facebook hivatalos rajongói oldalán közzétett írásműre vonatkozott.
- [4] A feljelentés első része tekintetében a PKKB 20.B.10.003/2014/4. számú, 2014. február 12. napján kelt végzésével az eljárást megszüntette, amely végzést a Fővárosi Törvényszék 22.Bpkf.7699/2014/3. számú, 2014. október 3. napján kelt végzésével helyben hagyta.
- [5] A feljelentés II. részéről a PKKB 20.B.13.438/2014/6. számú, 2015. március 20. napján kelt ítéletével döntött és a vádlottat a rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) és b) pont], valamint a becsületsértés vétsége [Btk. 227. § (1) bekezdés a) és b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Az ítéletet a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.7587/2015/4. számú, 2015. szeptember 15. napján jogerőre emelkedett végzésével helybenhagyta.
- [6] Az indítványozó a PKKB 20.B.13.438/2014/6. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 22.Bf.7587/2015/4. számú végzése ellen az első fokú bíróságnál 2015. november 9-én az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Az indítványt – felhívásra – 2016. január 12. napján, majd 2016. március 31. napján az Alkotmánybírósághoz érkezett két beadványban foglaltakkal kiegészítette (a továbbiakban együtt: indítvány).
- [7] Az indítvány szerint P. R., aki újságíró, 2013. november 16. napján a Facebook hivatalos rajongói oldalán – kiskutyák élve boncolásáról és kismacskák vízbe fojtásáról szóló, a bírósági eljárásban általa fikciós thrillernek minősített – történetet tett közzé az indítványozóról, amely az alábbi, az indítványozó által sérelmezett, főbb tényállításokat tartalmazta:
 - „Szikéket, késeket, fűrészeket rakott egy króm asztalra, mintha műtetre vagy boncolásra készülne.”
 - „A kések, a szikék, a fűrész olyan rutinnal és könnyedséggel jártak [az indítványozó] kezében, mintha csak egy [...] -interjút készített volna.”
 - „[Az indítványozó] egyenként fojtotta őket vízbe, de előtte még megnyúzta apró, törekeny testüket.”
 - „[Az indítványozó] amint észrevett, egy elektromos sokkolóval esett nekem. A videokamerát darabokra törte, engem meg addig rázott az árammal, amíg elvesztettem az eszméletemet.”
- [8] A PKKB a közösségi oldalon tett bejegyzésben foglaltakat tényállításoknak minősítette. A tényállításokról, amelyek bűncselekmények elkövetésére utalnak, rögzítette, hogy a magánvádló közszereplői minőségétől függetlenül egyébként a becsület csorbítására alkalmasak lennének. Valóságbizonyítást azonban nem rendelt el, mert maga a vádlott sem vitatta, hogy a leírt tényeknek semmilyen valóságalapjuk nincs. A PKKB ezért tovább vizs-

gálta a tényeknek a becsület csorbítására alkalmasságát és arra a megállapításra jutott, hogy „az inkriminált írásmű groteszk, abszurd, karikatúrisztikus írásnak minősül”, amelyet az átlagos olvasó sem vesz szó szerint, jóllehet voltak olyanok, akik kommentjükben hitelt adtak a leírtaknak. A PKKB ítéletének indokolásában végül rögzítette, hogy „a rágalmazás vétségét valósíthatta volna meg [a] vádlott, mivel tényeket állított, viszont a becsület csorbítására alkalmasság hiányára tekintettel a vádlotti magatartás nem valósított meg bűncselekményt” (a támadott ítélet 10. oldalának 3. bekezdése).

- [9] A Fővárosi Törvényszék támadott végzésében egyetértett az első fokú bíróság indokolásával, amely szerint a vádlott által készített írásmű groteszk, abszurd, karikatúra-szerű írásnak minősül és sem az átlagos, sem a kívülálló olvasó nem hiszi el. A Fővárosi Törvényszék szerint emellett nem bír jelentőséggel az, hogy a magánvádló által hivatkozott néhány kommentelő a vádlott által írt történetet mégis elhitte.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő jogát és a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jó hírnévhez való jogát, mert a bíróságok a rágalmazás tényállásában szereplő, a „becsület csorbítására alkalmas” fogalmat nem az Alaptörvény ezen cikkeivel összhangban értelmezték. Az indítványozó szerint súlyosan sérti az emberi méltósághoz fűződő jogát annak bírósági ítéletben rögzítése, hogy ha „az elkövető tényállításait irodalmi köntösbe bújtatja”, akkor „a panaszos emberi méltóságát és az abból fakadó jóhírnévhez, becsülethez fűződő jogát nyugodtan meg lehet sérteni.”
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben – visszautalva az Alaptörvény 28. cikkére – a becsület csorbítására alkalmas tény értelmezését kifogásolja. Az indítványozó a tisztességes eljárásról fűződő jog sérelmét abban látja, hogy az ügyben született bírói döntés a bűncselekmény törvényben rögzített tényállását – az Alaptörvénnyel, a józan ész és a közjó figyelembe vételének követelményével ellentétesen – önkényesen értelmezi és bírói jogalkotás útján kiegészíti. Az indítványozó szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése ezzel szemben a jogállamiságot és az abból fakadó jogbiztonságot, kiszámíthatóságot és átláthatóságot írja elő, „amely egyebekben a tisztességes eljárás keretein belül valósulhat meg.”
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvényben (a továbbiakban: Abtv.) a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.7587/2015/4. számú végzését 2015. szeptember 18. napján kézbesítették az indítványozó jogi képviselője számára. Az indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszát 2015. november 9. napján, a rendelkezésére álló törvényi határidőn belül nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságon. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panasz határidőben benyújtottnak számít.
- [14] A panasz megfelel az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott formai követelményeknek, mivel tartalmazza
- az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 27. §],
 - az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, 28. cikk, II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdés],
 - a támadott bírósági határozatokat (Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.13.438/2014/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 22.Bf.7587/2015/4. számú végzése),
 - az alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést,
 - a kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a felsorolt határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az Abtv. 27. §-a és 29. §-a szerinti tartalmi követelményeit vizsgálta.
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.

- [17] Az alapul szolgáló büntető ügyben az indítványozó magánvádlóként járt el, így a benyújtott indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében {lásd: 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [9]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [14]} érintettek tekinthető.
- [18] Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az Alkotmánybíróság ennek alapján rögzíti, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ban előírt ezen követelménynek.
- [20] 3.2. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálta az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] 4. Az indítványozó indítvány-kiegészítésében alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény II. cikkére, VI. cikkének (1) bekezdésére és XXVIII. cikkének (1) bekezdésére alapozza. Az indítványban e rendelkezések mellett az Alaptörvény 28. cikkét, és B) cikkét is megjelölte. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény 28. cikke nem alapjogot rögzít, hanem a bíróságok jogértelmezésének a kereteit meghatározó szabályt, amelynek címzettjei a bíróságok, ezért ezen cikkekre alkotmányjogi panasz önállóan nem alapítható {lásd pl. 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése után is fenntartotta továbbá azon korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {lásd pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. Mivel a panaszos sérelmei nem tartoznak a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alkotmányjogi panaszt szintén nem alapíthatott.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkére, VI. cikkére és XXVIII. cikkére alapozva a támadott határozatokkal szemben tartalmában ugyanazt az érvelést terjeszti elő. E szerint az ügyben eljáró bíróságok az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit azzal sértették meg, hogy a rágalmozás törvényi tényállásából a becsület csorbítására alkalmas tény fogalmát önkényesen értelmezték, mintegy bírói jogalkotás útján kiegészítették. A támadott határozatok a P. R. által az interneten közzétett, tényállításokat tartalmazó szöveget ugyanis abszurd, groteszk, karikatúra-szerű irodalmi műnek nyilvánították, amely ennek következtében elvesztette a becsület csorbítására alkalmasságát. Ez az értelmezés az indítványozó álláspontja szerint nem áll összhangban az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz fűződő joggal és a VI. cikk (1) bekezdése szerinti jó hírnévhez való joggal sem.
- [23] Az Alkotmánybíróság – irányadó gyakorlata értelmében – az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálatá során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatot alakított ki az egyén becsületének és jó hírnevének büntetőjogi védelme és a szabad véleménynyilvánításhoz való jog szabadsága összefüggéseinek vizsgálatában {36/1994. (IV. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219–237.; 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [17]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]; 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezt a gyakorlatát a konkrét ügy vizsgálatában is irányadónak tekintette. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság jelen esetben kizárólag azt vizsgálta, hogy az indítványozó által hivatkozott jogsérelem az Alkotmánybíróság gyakorlatával összefüggésben felve-

- ti-e a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség lehetőségét, vagy az alkotmányjogi panaszban foglaltak megalapoznak-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [25] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a rágalmazás törvényi tényállása vonatkozásában annak megállapítása, hogy a konkrét ügyben a sérelmezett kijelentés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e, továbbá annak megfelelő minősítése, hogy az állított tény becsületsértő jellegű vagy sem, a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés.
- [26] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy jelen esetben nem merül fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye sem az emberi méltóság védelmével (II. cikk), sem a jó hírnév védelmével (VI. cikk) összefüggésben, és az indítványban foglaltak nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [27] Az indítványozó hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [28] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát, és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).
- [29] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] megerősített és továbbfejlesztett.
- [30] Az Alkotmánybíróság azonban – a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben is – hangsúlyozza azt a következetes gyakorlatát, amely szerint tartózkodik attól, hogy a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [31] A konkrét esetben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó kifogásai a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben sem vetik fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét. Azok az eljárási bírói jogértelmezésének helyességét vitatják, anélkül azonban, hogy körülírnának olyan alkotmányossági problémát, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel.
- [32] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján rögzítette, hogy az indítvány befogadására a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés hiányában nincs lehetőség.
- [33] A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. július 5.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnökhelyettese

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [34] Egyetértek a rendelkező résszel. Az indokolásban viszont az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát érintően alaposabban vizsgálni kellett volna az indítványozó jogát az indítvány előterjesztésére.
- [35] Végzésében az Alkotmánybíróságnak különös figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy az indítványozó magánvádlóként terjesztette elő az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján, és ebben a terhelt felmentéséről rendelkező bírósági döntések felülvizsgálatát kezdeményezte. Miután a vád képviselője (magánvádló) – az állam büntetőigényét érvényesítette a bíróság előtt – az Alkotmánybíróságnak kifejezetten vizsgálnia kellett volna, hogy jogosult-e egyáltalán (az Alaptörvényben az indítványozó számára biztosított jogok állítólagos sérelmére hivatkozva) a büntetőügyben hozott bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panaszt előterjeszteni.
- [36] Az Alkotmánybíróság többsége az alkotmányjogi panasz kapcsán megelégedett azzal, hogy a panaszos az alapügyben „magánvádlóként” – azaz a vád képviselőjeként – „járt el”, s így a vádlottakat felmentő büntetőbírói ítélettel (és az azt helybenhagyó másodfokú végzéssel) szemben „benyújtott indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében {lásd: 1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [9]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [14]} érintettnek tekinthető”. Ezzel nem értek egyet.
- [37] Álláspontomat az 1/2015. (I. 16.) AB határozat és a 3090/2016. (V. 12.) AB határozat kapcsán is kifejtettem, és azt továbbra is fenntartom: az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben is abból kellett volna kiindulni, hogy alapvetően senkinek sincs alkotmányos alapjoga a büntetőhatalom gyakorlására. Alapjogsérelmet így az állami büntetőigény bírói-közhatalmi érvényesítésének megtagadása, önmagában a vád alól felmentő ítélet alapvetően nem okozhat (a vád képviselőjének sem). Ilyen (vélt) sérelmei orvoslására az alkotmányjogi panaszt a vád képviselője tehát nem használhatja.
- [38] Az Alkotmánybíróság 42/2005. (XI. 14.) AB határozatát a jelen eset kapcsán is megfontolandónak tartottam volna. E határozat ugyanis már választ adott a büntető-igazságszolgáltatás, különösen pedig a büntetőhatalom érvényesítésének leglényegesebb kérdéseire. Megállapításait éppen ezért a jelen ügyben is figyelembe kellett volna venni, mindenek előtt a következő fontos üzenetét: „[a] bűncselekmény elkövetésekor az államnak és nem a sértettnek keletkezik büntető igénye az elkövető megbüntetésére. Önmagában az, hogy az állam a Be-ben törvényi alapot teremtett meghatározott feltételek esetén a hiányzó közvád pótlására, és így esélyt adott a sértetteknek, hogy a büntetőeljárás, illetve a vád megalapozottsága tekintetében az ügyészről eltérő álláspontjukat a bíróság elé vigyék, nem teremtett egyben alkotmányos alapjogot a sértettek számára a jogaikat vagy jogos érdekeiket sértő, illetve veszélyeztető, büntetendő magatartások bírósági elbírálásához.” (ABH 2005, 504, 519–522.)
- [39] Ha az államnak (és nem a magánvádlóként fellépő sértettnek) van büntetőigénye, s alkotmányos alapjoga nincs senkinek a jogát vagy jogos érdekét sértő, illetve veszélyeztető, büntetendő magatartások büntetőbírói megállapításához, akkor nyilván senkinek sem sérülhet alapjoga (Alaptörvényben biztosított joga) amiatt, mert a terheltet jogerősen felmentették. Ha pedig eleve nem keletkezhet alapjogsérelem azért, mert az állami büntetőigény érvényesítésére irányuló büntetőeljárásban a vádlottat nem ítélték el, akkor ez okból a büntetőügy érdemében hozott döntés alkotmányjogi panasszal sem támadható.
- [40] Ha maga a büntetőigény érvényesítése, illetve annak hiánya, kiváltképpen pedig a vád alól felmentő ítélet (azt helybenhagyó végzés) alapjogsérelmet nem is okozhat, egyéb okból persze sértheti a magánvádló Alaptörvényben biztosított jogát a büntetőbírói döntése (annak indokolása, vagy a bíróság eljárása). Ennek kapcsán javaslom (most is) a vonatkozó német gyakorlat figyelembe vételét.
- [41] A Német Szövetségi Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint három feltételtől függ az alkotmányjogi panasz előterjesztésére való képesség (*Beschwerdebefugnis*) megállapítása: magát az indítványozót, aktuálisan és közvetlenül sérti a támadott aktus („*selbst, gegenwärtig und unmittelbar betroffen ist*”; Benda/Klein: *Verfassungsprozessrecht. Heidelberg, München, Landsberg, Frechen, Hamburg, 2012. Rdn. 556*). Az érintettség e hármas feltételére („*Betroffenheitstrias*”) vezetik vissza, a panaszos érintettségének megállapítása szempontjából a bírói döntések ellen előterjesztett panaszoknál lényegében csak a támadott döntés rendelkező része, a döntés tenorja mérvadó („*Maßgeblich für die Beschwer ist grundsätzlich allein die Urteilsformel, also der Tenor der angegriffenen Entscheidung*.”; Benda/Klein: *Verfassungsprozessrecht. Heidelberg, München, Landsberg, Frechen, Hamburg, 2012. Rdn. 560*). Kizárólag a bírói döntés indokolásával, eljárásával szemben, anélkül, hogy az ítéletnek a panaszt érintő rendelkezését is támadnák, alkotmányjogi panaszt előterjeszteni csak nagyon kivételesen lehet. Pont emiatt kizárt általában az, hogy a vád alól felmentő ítélettel (rendelkező részével) szem-

ben, melynek rendelkező része a vád képviselőjét személyesen nem érinti, s így alapjogát sértő döntést nem is tartalmaz, a magánvádló alkotmányjogi panaszt terjesszen elő.

- [42] A bírói jogalkalmazást, konkrétan pedig a vád alól felmentő ítélet indokolását illetően a magánvádas eljárásokban egyedül az ún. *Willkürverbot* lehet az alkotmányjogi panasz előterjesztésének, s ezáltal az alkotmányjogi vizsgálatnak az alapja. („*Verfassungsrechtlicher Prüfungsmaßstab für die Rechtsanwendung der Fachgerichte im Privatklageverfahren ist deshalb allein das aus Art. 3 Abs. 1 GG folgende Willkürverbot.*” Jahn/Krehl/Löffelmann/Güntge: *Die Verfassungsbeschwerde in Strafsachen*. Heidelberg, München, Landsberg, Frechen, Hamburg, 2011. Rdn. 791) E követelményt a Német Szövetségi Alkotmánybíróság a törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelményéből (Art. 3 Abs. 1 GG) alakította ki. Egy bírói döntés anyagi jogi értelemben akkor önkényes („*willkürlich*”), ha a döntés semmilyen elképzelhető szempontból sem igazolható jogilag, s ezért megállapítható, hogy tárgyidegen megfontolásokon alapul („*unter keinem denkbaren Aspekt rechtlich vertretbar ist und sich daher der Schluss aufdrängt, dass er auf sachfremden Erwägungen beruht*”; Rüdiger Zuck: *Das Recht der Verfassungsbeschwerde*. München 2006³) Rn. 407). Ez objektív kritériumok szerint ítélandó meg. Önkényes a döntés, ha az ügy jogi megítélése feltűnően rossz [BverfGE 4, 1 (7); 62, 189 (192); 80, 48 (51); 86, 59 (62); 87, 273 (278); 67, 90 (94)]. Nem lehet azonban önkényes a döntés, ha a bíróság behatóan vizsgálja az ügy jogi megítélését, a jogi helyzetet, s álláspontja nem nélkülöz minden tárgyilagosságot (Rüdiger Zuck: *Das Recht der Verfassungsbeschwerde*. München 2006³) Rn. 407). Egy pusztán hibás jogértelmezés még nem önkényes (Pieroth/Silberkuhl (Hrsg.): *Die Verfassungsbeschwerde*. Münster 2008. Art. 3 GG Rn. 11). Önkényessé csak akkor válik, ha a bíróság a jogesetre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normát nem alkalmazza, az alkalmazott jogi normát teljesen félremagyarázza, vagy az ellentétes magasabb fokú bírósági gyakorlatot abszolút figyelmen kívül hagyja (Jahn/Krehl/Löffelmann/Güntge: *Die Verfassungsbeschwerde in Strafsachen*. Heidelberg, München, Landsberg, Frechen, Hamburg, 2011. Rn. 791; Pieroth/Silberkuhl (Hrsg.): *Die Verfassungsbeschwerde*. Münster 2008. Art. 3 GG Rn. 11.)
- [43] E szempontokat érdemes lett volna a jelen ügyben is megfontolni. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány kapcsán meg kellett volna állapítania, hogy a magánvádló-indítványozó a támadott bírói döntések tenorját illetően az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt eleve nem is terjeszthetett elő, hiszen azok rendelkező része az indítványozót személyesen nem érintette, alapjogát sértő döntést nem tartalmazott. A terhelten felmentő bírói döntések indokolását illetően pedig az indítvány nem tartalmazott olyan kérelmet, amely önmagában a bírói jogalkalmazás alkotmányjogi vizsgálatának – a fentiek szerinti megszorítással – alapja lehet. (Különösen, mivel az Alkotmánybíróság végzése szerint nem is tartalmaz az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó kérelmet.) A magánvádló-indítványozónak a támadott bírói döntésekkel szemben előterjesztett indítványa mindezek alapján önmagában az Abtv. 27. §-ának sem felelt meg, ezért azt már erre tekintettel vissza kellett volna utasítani.

Budapest, 2016. július 5.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3283/2015.

